

Společné Operační Středisko složek integrovaného záchranného systému Karlovarského kraje – SOS 112

Stručná geneze problematiky

Filozofie společně budovaných dispečerských pracovišť složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) je v ČR prosazována od roku 1990. Mimo město Ostravu však tato integrace nebyla nikde realizována. V Ostravě tento systém velmi úspěšně funguje již od roku 1995. Význam a funkcionalita této filozofie jsou ověřovány každodenní činností. Systém se plně osvědčil také při rozsáhlých povodních v letech 1997 i 2002. Od roku 2011 funguje v Moravskoslezském kraji jedno integrované bezpečnostní centrum (IBC) pro území celého kraje. Model fyzické integrace je zahrnut v koncepci rozvoje operačních a informačních středisek HZS ČR¹. Koncepce operačních středisek Policie ČR s fyzickou integrací nepočítá a to s ohledem na charakter policí zajišťovaných činností. Přesto lze uvažovat o integraci s vhodným stavebním uspořádáním, zajišťujícím autonomii provozu operačního střediska PČR se společným prostorem pro koordinaci složek IZS. Zdravotnické záchranné služby v ČR centrální koncepcí rozvoje operačních středisek nedisponují a taková koncepce není t. č. diskutována ani v rámci Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR ani odborné společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof. Integrace záchranných složek na jednom dispečerském pracovišti však probíhá v mnoha státech EU (aktuálně např. v sousedním Bavorsku a Sasku dále ve Švýcarsku, Rakousku ve Skandinávii atd.).

V Karlovarském kraji se HZS Karlovarského kraje pokouší o rozvoj operačního řízení tímto směrem od roku 2001. Na úrovni vedení základních složek IZS neexistovala zpočátku pro realizaci potřebná shoda. Ze zahraničních i tuzemských zkušeností jednoznačně vyplývá, že model společných operačních středisek je účinný a efektivní princip spolupráce k řešení následků mimořádných událostí. V letech 2016 až 2018 se situace zásadně změnila. Po změnách ve vedení ZZS KVK a následně PČR již dnes deklarují všechny základní složky IZS společný zájem na integrovaném pracovišti. Do projektu je možné začlenit také město Karlovy Vary, které již nyní spolupracuje na integraci operačního střediska městské policie, neboť dnem 1. 1. 2018 došlo k plné fyzické integraci operačního střediska MP Karlovy Vary na stávající operační a informační středisko HZS Karlovarského kraje.

Výhody společného pracoviště

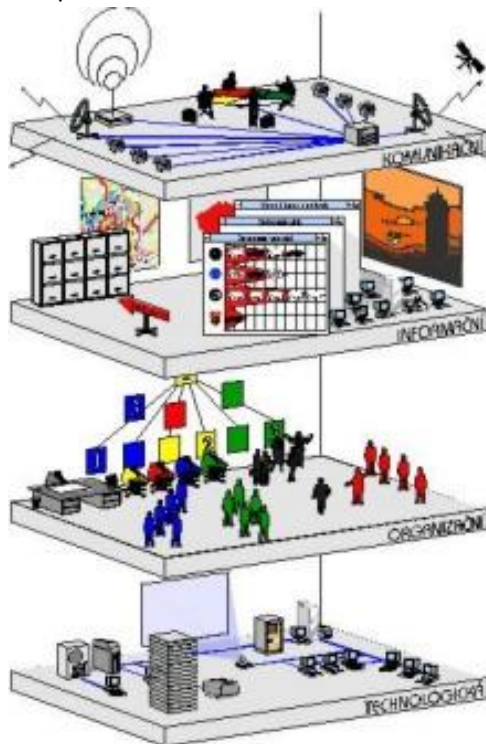
Před výčtem přínosů společného dispečerského pracoviště je nezbytné zmínit základní myšlenku, která nejlépe vystihuje potřebu tohoto strategického pracoviště. *„Systém je nepochybně organizační komplikací pro složky IZS, ale jednoznačně výhodným řešením pro občany našeho kraje.“* Takový model nevylučuje provozní či organizační nesnáze, které jednotlivým složkám společné pracoviště nepochybně přináší. Společensko-ekonomický a především odborný přínos tyto těžkosti nepochybně převáží a fyzická integrace dispečerských pracovišť je z hlediska budoucnosti nevyhnutelným a zcela logickým vývojem. Navíc charakter Karlovarského kraje z odborného hlediska umožňuje optimální podmínky² pro společné operační středisko záchranných složek (dále jen „SOS“).

¹ Zaměření rozvoje operačních středisek IZS na úrovni krajů Č. j.: PO-160-6/OPŘ-2003.

² FRAŇEK, O. *Manuál dispečera zdravotnického operačního střediska*. Brno 2010. 230s. ISBN 978-80-254-5910-2

Výhody fyzické integrace dispečerských pracovišť:

- Veškeré klíčové informace z mimořádných událostí (MU) se soustřeďují do jednoho místa a nikoliv do 3 odloučených řídicích pracovišť. Zatímco v místě MU mohou své postupy a záměry příslušní vedoucí složek koordinovat společně, na operační úrovni se postupuje separátně bez vědomosti o tom, co zamýšlí ostatní operační střediska.
- Okamžitý osobní kontakt dispečerů, umožňující efektivní reakci na vzniklou mimořádnou událost. Osobní kontakt živých osob nelze adekvátně nahradit sdílením technologií, neboť operátoři zde mohou sdílet také své budoucí záměry, což je možné okamžitě korigovat u všech složek IZS.
- Zlepšení vzájemné komunikace mezi složkami. Odpadá efekt „tiché pošty“, kdy se každým přenosem informace ztrácí určitý objem informací.
- Efektivní koordinace zdolávání MU.
- Stejně výchozí podmínky pro všechny složky IZS v době ohlášení MU.
- Efektivnější využití sil a prostředků jednotlivých integrovaných složek ve prospěch celku, včetně podpůrných činností (IT, ostraha objektu např. městskou policií apod.).
- Okamžité sdílení znalostí, zkušeností a erudice všech dispečerů.
- Vyšší disponibilita zdrojů předurčených k poskytování pomoci v rámci Poplachového plánu IZS Karlovarského kraje.
- Možnost vzájemné zastupitelnosti dispečerů.
- Složky (dispečeri) sdílí společná data v informačních systémech (zejména GIS, ale i dalších podpůrných SW – kamerové systémy apod.).
- Jednotná aktualizace stejných informací.
- Vyloučení vícenásobného zpracování stejných informací.
- Společná technická obsluha informačních systémů.
- Přijatelná výše společně sdílených nákladů na realizaci projektu i na zajištění provozu.
- Jednotná garance zajištění bezpečnosti prvku kritické infrastruktury (chrání se jedno pracoviště, nikoliv 3 a více).
- Snazší kooperace složek IZS při zajišťování součinnosti při přeshraniční spolupráci se svobodnými státy Sasko a Bavorsko.

Primární představa projektu SOS 112

Charakter a význam objektu³ vyžaduje samostatné projektové řešení (nová budova). HZS Karlovarského kraje disponuje vhodným pozemkem přímo v administrativně správním areálu Karlovarského kraje. Budova musí být projektována jako funkční technologická stavba, bez nesouvisejících provozů. Stavební řešení musí umožňovat okamžitou kooperaci⁴ složek IZS a zároveň možnost separátní práce jednotlivých složek ve specifických případech⁵. Budova SOS 112 by měla mimo operační střediska složek IZS zahrnovat také navazující prostory se zázemím pro krizové štáby kraje,

³ Objekt SOS 112 bude prvkem kritické infrastruktury kraje

⁴ Tzv. First Response (první okamžitá odezva občanovy na mimořádnou událost).

⁵ Zejména specifická činnost PČR.

města Karlovy Vary (včetně ORP Karlovy Vary). Nedílnou součástí objektu SOS by mělo být informační centrum, pro poskytování informací veřejnosti při závažných mimořádných událostí. Součástí projektu by měla být integrace služebny městské policie Karlovy Vary, která by zajišťovala mimo příznivé dopravní dostupnosti občanům, fyzickou ostrahu objektu SOS 112. Krajský úřad může objekt SOS 112 využít pro potřeby dispečerského pracoviště ostrahy objektů KÚ. Standardem projektu by se mělo stát kvalitní zázemí pro technologie, dispečery (tzv. klidová zóna) a prostory pro odbornou přípravu a tiskové centrum.

Legislativní východiska

Právní opora pro vybudování společného operačního střediska vyplývá ze zákona č. 239/2000 Sb., o IZS, kde je svěřena koordinační úloha orgánům kraje na úseku integrovaného záchranného systému. Z hlediska financování (oprávnění vynakládání veřejných finančních prostředků) je pak v uvedeném zákoně ustanovení (§ 31), které přímo říká že „*finanční prostředky ke krytí výdajů potřebných pro budování a provozování společně užívaných zařízení pro potřeby IZS uplatňují Ministerstvo vnitra a kraj v návrhu svého rozpočtu.*“.

Další potřebné kroky k realizaci projektu SOS 112

V případě akceptace myšlenky vybudování a provozování objektu SOS 112 Karlovarského kraje doporučujeme následující aktivity:

- **Uzavření memoranda o spolupráci partnerů projektu**, včetně jejich projednání v orgánech města Karlovy Vary a Karlovarského kraje; dokument deklarující vůli zainteresovaných stran spolupracovat (vytvářet podmínky) pro vznik projektu SOS 112. **Realizace 2018**
- Ustanovit pracovní skupinu k vydefinování architektury řešení SOS (funkční model, systémovou analýzu atd.). **Realizace 2018**
- Vytvoření studie objektu SOS 112 (odhadované náklady činí 750 – 1000 tis. Kč). **Realizace 2018 - 2019**
- Vytvoření projektové dokumentace (odhadované náklady činí 10 – 12 mil. Kč). **Realizace 2019 – 2020**
- Vytipování vhodného zdroje financování stavby (evropské nebo národní rozvojové fondy). **Realizace 2019 - 2020**

Závěr

Vybudování fyzicky integrovaného pracoviště operačních středisek složek IZS na území Karlovarského kraje, vyžaduje politickou, ekonomickou i odbornou podporu dotčených složek IZS. Projekt SOS 112 je strategickým nástrojem budoucnosti k efektivní koordinaci řešení následků mimořádných událostí na území našeho kraje.